Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ТРАВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 27, 1982 No. 98. VOL. LXXXIX.

ЗВІТУВАННЯ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ І ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ ВИПОВНИЛИ 2-ий ДЕНЬ НАРАД КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ

Рочестер, — Н.Й.. — Другий день нарад 30-ої звичайної Конвенції Українського Народного Союзу, яка відбувається у цьому місті від 24 до 28 травня ц. р., був виповнений всеціло додатковими звітами головних радних, головного редактора „Свободи" і деяких почесних членів, як теж проголошенням складу Виборчої Комісії і Комісії просьб і скарг, — після чого відбулася дискусія над звітами, в якій взяло участь 50 приявних.

Ранішньою сесією проводив Володимир Бойд Борисєвич, а пополудневою д-р Нестор Олесницький, при чому цей останній виявив рішучість, але й гумор, у переведенні дискусії, не допускаючи до будь-яких персональних зворотів.

Головні радні звітували за чергою, як подано у книзі „Звіти Головного Уряду на 30-ту Конвенґію УНСоюзу": Інж. Анатолій Дорошенко, Текля Мороз, Андрій Джула, адв. Аскольд Лозинський, Тарас Шмаґала, Гелен Олек, Василь Дідюк, Іван Одежинський, Мирослав Кальба, Микола Хоманчук, Михайло Сорока, Євген Репета і Анна Гарас, — після того головний редактор „Свободи" Зенон Снилик. Час їхніх звітувань був обмежений до 5-ох хвилин, чого вони дотримувалися, заторкуючи майже виключно союзові справи, зокрема організаторську ділянку і деякого спаду членства, що проявився в кількох останніх роках. Деякі радні заторкували відношення УНСоюзу до Українського Конґресового Комітету в Америці перед і після 13-го Конґресу українців Америки. Одиноким неприємним інцидентом був виступ адв. Аскільда Лозинського з персональним заторкненням д-ра Богдана Шебунчака, — на що цей останній негайно зареаґував. Редактор Зенон Снилик закликав до скріплення і поширення основ УНСоюзу і його Видавництва для добра членства і всієї української спільноти.

Привіт і коротку доповідь про фратерналізм виголосив екзекутивний віцепрезидент Краєвого Братського Конґресу Реймунд Клі, якого представив головний предсідник д-р Іван Флис. Коротко промовляли також почесні члени інж. Степан Куропась і Марія Демидчук. Голова Верифікаційної Комісії Бернард Корчинський проголосив вислід голосування на членів Виборчої Комісії і Комісії просьб. До Комісії просьб увійшли: Тарас Максимович, Антін Гайдук, Стефанія Легета, Катерина Онуфрик і Раїса Дорошенко. До Виборчої Комісії увійшли: Микола Бобечко, Марія Беднарик, Анна Ремик, Стефан Чума, Богдан Одежинський, Володимир Василенко, Микола Пришляк, Павло Дубас, Яків Бурій, Михайло Марчук, Михайло Хомин, Володимир Янів, Лев Боднар і Григорій Корбяк.

Після закінчення звітування предсідник Леонід Філь відчитав писемні привіти, що їх надіслали: Патріярх Кардинал Йосиф, Митрополит Української Православної Церкви в Америці Мстислав, Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді Максим Германюк і Митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА Степан Сулик. Наспіли також привіти від інших Владик обох українських традиційних Церков в ЗСА і Канаді, як теж від Пастора Володимира Боровського. Листовно привітали Конвенцію також нюйоркський сенатор Даніел Мойнігем і конгресмен Френк Гортон.

Особисто вітав Конвенцію голова Світового Євангельсько-баптистського Об'єднання пастор Олекса Гарбузюк, який оце вже є четвертий раз делеґатом на Конвенції УНСоюзу, — приявні оплесками прийняли цього давнього активного союзового діяча-духовника.

У дискусії над звітами знову домінували такі теми, як зменшення числа членів, суперечки в громаді, які перейшли й на терен УНСоюзу, деякі фінансові справи, критиковано виступ 11-ох членів Головного Уряду, заторкувано й інші справи. У дискусії висловлено, м. ін., думку, що треба, щоби Конвенція схвалила становище Екзекутиви УНСоюзу до 13-го Конґресу Українців Америки і до теперішнього Українського Конґресового Комітету.

На третій день нарад передбачено відповіді на запити й критичні завваги та переведення передвиборів.

У вечірніх годинах делеґати втішалися гостинністю місцевої української громади, яка під проводом місцевого Конвенційного Комітету влаштувала для делеґатів Конвенції різні відвідини й імпрези.

Торонтська катедра вітає поширення українських студій

Торонто, Онт. — Катедра українознавчих студій при Торонтському університеті радо сприйняла вістку, що, починаючи з осени 1982 року, Йорк-університет у Торонто матиме курси української історії. Д-р Павло Р. Магочий, постійний професор першої катедри українознавчих студій у Канаді, вітав Йорк-університет у листі, згадавши, що півтора роки тому, на закінчення своєї інавгураційної лекції Катедри українознавчих студій, він назвав Торонтську катедру найновішою, але, мабуть, не останньою в серії українських університетських катедр, складний родовід яких іде через Львів і кілька інших европейських центрів — до Кеймбріджу, Массачусетс, і Торонто.

Хоч при Йорк-університеті немає окремої катедри, однаково це професорське найменування дає можливість вивчати українську історію на великому канадському університеті. Якщо англійську, німецьку, еспанську або італійську історії навчають у більшості канадських університетів, тоді й українську історію слід навчати, Онтарійській Раді Українського Канадського Комітету, Канадському Інститутові Українських Студій при Альбертському університеті й адміністрації Йорк -університету, які мали передбачення й силу волі здійснити викладання української історії, належать ґратуляції. Професор висловив свою радість, що комітет при Йорк рішив найменувати першим професором на три роки д-ра Ореста Субтельного, його колеґу з Гарварду, визначного спеціяліста української історії. В імені Катедри українознавчих студій при Торонтському університеті д-р П. Магочий побажав д-рові О. Субтельному й університетові успіхів у їхній праці.

Комітет звітує про УНІГУ

Кеймбридж, Масс. (Дж. Ґ.). — Кожний відділ та інститут, кожна складова частина Гарвардського університету, підлягає періодичній перевірці окремого Візитаційного Комітету. Візитаційні комітети назначує Надзірна Рада Гарвардського університету. Завданням Візитаційного Комітету є перевірювати стан, наукову працю і всю діяльність даного відділу та звітувати про це Надзірній Раді.

Тепер т. зв. Візитаційний комітет Гарвардського Українського Наукового Інституту очолює Джордж Ґібіян, професор Університету Корнелл, а до Комітету входять: Олекса Біланюк, професор Свартмор коледжу; Патріша Блейк, член головної редакції журналу „Тайм"; Владика Михайло Дудик, єпископ Пассейку; Марк Раєф, професор Колюмбійського університету; Іван Флис, головний предсідник УНС; Роман Шпорлюк, професор Мишиґенського університету, та Петро Яцик, підприємець-філантроп.

Візитаційний Комітет перевів свою чергову перевірку в бігу 1981 року. Ця перевірка завершилася візитацією Гарвардського Українського Наукового Інституту в днях 16-17-го жовтня 1981. У висліді своєї праці Комітет виготовив і недавно передав Надзірній Раді свій звіт.

У звіті стверджується, що Український Науковий Інститут провадить свою працю з найвищою ефективністю. Комітет відмітив, що якість і розмах наукових досліджень та програма викладів зразкові. У звіті зазначено, що ко-директори Інституту, професори Омелян Пріцак та Ігор Шевченко, є визначними вченими, які користуються міжнародим визнанням і пошаною. Публікації (монографії та журнал), курси, семінари та інша діяльність Інституту заслуговують на найвище признання. У звіті звернено увагу на те, що Український Науковий Інститут має помітний вплив на інші відділи Гарвардського університету. Зокрема професори у відділах чужих мов та історії признають, що присутність Українського Інституту внесла новий „укрїнський вимір" у їхню працю.

У ЛМКЛЮБІ ВИСТУПИТЬ Н. МАКАРЕВИЧ

Ню Йорк, Н.Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю, 28-го травня ц.р., в год. 7:30 вечора, тут, у приміщеннях цього Клюбу, при 136 Друга авеню, Наталія Макаревич виголосить репортаж на тему: „Мої подорожі до Перу в роках 1977 і 1982". Репортаж — ілюстрований кольоровими прозірками.

Український і польський фільми на фестивалі в Каннах

На французькій Рів'єрі в Каннах відбувається тепер щорічний Фільмовий Фестиваль, на якому покажуть понад 400 нових фільмів. Як досі, зацікавлення викликають фільми своєю оригінальністю, а не справжніми артистичними вартостями. Як звичайно, перед веде широко вже відомий німецький режисер Вернер Герцоґ своїм новим фільмом „Фіцкарральдо" — історія ірляндця, що хоче будувати оперний театр над рікою Амазонкою.

Але особливе зацікавлення викликав також фільм польського режисера, Єжи Сколімовського „Муняайтінґ". Це фільм про поляка, що живе постійно в Лондоні і спроваджує на місяць трьох польських робітників з Польщі, щоби вони будували йому хату. Вміжчасі в Польщі заходить воєнний стан, але герой хоче заховати цей факт в тайні перед своїми робітниками, щоби вони таки дальше працювали для нього. Він навіть здирає афіші, що проголошують заклики за „Солідарністю" на вулицях Лондону. Трагікомедію побільшує ще факт, що усі три робітники говорять лише по-польськи, а їхній хлібодавець лише дещо знає англійську мову. Цілий фільм зроблений в темних кольорах і тим ще більше віддає ізоляцію поляків від довколишнього світу. Головну ролю в тому дивному фільмі грає англійський актор Джеремі Айронс. Режисер фільму Сколімовський вияснює, що фільм — це метафора на ситуацію в Польщі, а він сам не думає повертатися до своєї батьківщини.

Для українських читачів цікаво знати, що єдиний фільм із Канади, що є зголошений на цей фестиваль, про українця п.н. „Крамниця Теодора Бариляка" зображує один день у житті власника харчової крамниці у північному Вінніпеґу. Фільм виконаний в українській і англійській мовах.

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ У НЮ ДЖЕРЗІ

(Інтерв'ю з організаторами)

Члени Фестивального Комітету сидять (зліва): Юрій Дребич, Квітка Семанишин, Остап Якубович; Володимир Юрчинюк. Стоять (зліва): Іван Клюфас і Михайло Іванців

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Т. Кардашинець). — Члени Фестивального комітету в стейті Ню Джерзі, невтомні працівники й ентузіястичні промотори українських культурно-мистецьких надбань, минулого тижня завітали до приміщень Українського Народного Союзу та видавництва „Свободи".

Прийшли голова Комітету Остап Якубович; перший заступник він же і касир — Михайло Іванців; директор програми Фестивалю Квітка Семанишин; Володимир Юрчинюк, який займається ділянкою продажу квитків і відповідає за вечірню забаву; та відповідальні за укладання книжечки-програмки цього загального свята — Юрій Дребич й Іван Клюфас, бож уже незабаром, у суботу, 19-го червня ц.р. у Гарден Стейт Артс Сентер, в Голмделі, Н.Дж., відбудеться вже восьмий з черги Український Фестиваль. Цей Фестиваль, як написано у летючці з цього приводу, „дістав репутацію імпрези, яка має щось для кожного".

І дійсно, коли в минулому році включили вперше у програму Фестивалю ще й спортові змагання, вона вже мусить задовільнити різні прошарки української громадськости, та й неукраїнців. Відомо ж, з яким подивом, а то й захопленням висловлюються про українські програми в цьому стейтовому культурному центрі наші співгромадяни, хоч вони вибагливі, бо той центр має багато різнорідних і високоякісних програм. Цьогорічна програма на Фестивалі, починається традиційно в 11-ій год. вранці і триває цілий день і вечір та закінчується забавою, що почнеться в 9-ій год. вечора.

Квітка Семанишин, директор програми, розповіла, як вона, — вже не вперше — старається вишукати кращі мистецькі групи для Фестивалю. В цьому році вона бажала познайомити нашу громаду з мистецькими силами з віддалених місцевостей. „Люди, які не всилі подорожувати, щоб побачити і послухати чудові групи, наприклад, у Чикаґо, Торонто чи Вінніпеґу, можуть осягнути це 19-го червня, таки у своєму стейті: треба тільки приїхати до чудового парку в Артс Сентр". І так, приїжджають, щоб представити українцям свої артистичні досягнення — чикаґська танцювальна група „Україна" і 60-членний чоловічий хор „Сурма" під дириґуванням д-ра Василя Трухлого. Описуватиметься і Канада: з Торонто приїжджає оркестра „Блиск шабель", яка, як писала преса, „напевно, залишить свій слід у модерній українській музиці"; „Гуслі", український народний ансамбль з Вінніпеґу, що складається з 35-ти членів, молодих ентузіястів, які вважають, що „українська культура й традиції мусять і будуть жити" серед молодого покоління." Приїжджає з Вінніпеґу конферансьє і артист С.Семчишин — це що стосується головної пополуднево-вечірньої програми. А на протязі дня, як щорічно, численні виставки картин та експонатів мистецтва тощо. Очевидно і столи зі зразками „кулінарного мистецтва". Члени комітету повідомляють всіх зацікавлених, що можна ще замовляти місця для виставок. Зацікавлені повинні звертатися телефонічно до Євгенії Харченко, яка завідує виставками народного мистецтва, тел.: (201) 372-1271, або її заступниці Мотрі Малюци Янюк — (201) 371-0667, а в справах виставок картин, слід телефонувати до Володимири Васічко (201) 763-5823.

Цього року для облегшення доїзду на Фестиваль по дорогах будуть розвішені таблиці (приблизно 20) з рекламою і адресою, де відбувається Фестиваль. Пропаґуватимуть Український Фестиваль ще інтенсивніше різними шляхами — радіо, різномовні часописи, афішки і через станцію телебачення Пі-Бі-Сі.

Комітет бажав би надати ще кольоритніший національний зовнішній вигляд Фестивалеві, тому побажання до всіх — одягатися поможливості в убрання з українськими вишивками. „Адже, — сказала К.Семанишин, — це така рідка нагода для всіх, особливо матерів, щоб діти могли пишатися нашими чудовими вишивками".

Остап Якубович, голова з'ясував від усього Комітету їхню мету: „у 1988 році осягнути 100,000 гостей". А той рік вже не за горами, тому, як сказав він, треба бодай подвоїти кількість українців, що відвідала Фестиваль минулого року (а було їх приблизно 7,000). „Кожний з нас повинен би привезти приятелів, знайомих — наших співгромадян; на Фестивалі дійсно є чим пишатися". „Це унікальна подія і така ж нагода — „вирватися" з занечищених міст, втекти від кам'яниць, хмародерів, на природу — на зелень і блакить, безтурботно провести день, влившись у цю українську симфонію. Тут у нас всі українці з'єднуються — вони творять одну величезну родину — українську", — з вдоволенням ствердив голова Комітету. " До того додав Михайло Іванців; — „Не забувайте, що все це безкоштовно, всі програми, спортові змагання; платити треба лише за вечірній концерт".

Спонуку до численної участи української громадськости у Фестивалі вбачають інші члени Комітету, Юрій Дербич й Іван Клюфас, ще у тому, що це рідкісна нагода особисто познайомитися з нашими мистцями, з позамісцевими виконавцями програм, не кажучи вже про зустрічі зі знайомими, друзями тощо. „Не забувайте й про забаву, — додав відповідальний за неї В. Юрченюк, — рідко коли можуть молоді люди зустрічатися у такій великій кількості. Молодь знайомиться, заприязнюється й часто ці знайомства підтримує роками". На забаві будуть грати дві оркестри — торонтська „Блиск шабель" та оркестра „Іскра". Відбудеться вона в конвенційній залі мотелю „Ромада Інн" в Іст Бронсвіку, Н.Дж. Доїзд простий — по нюджерзькому „Тернпайку" до виїзду число 9. До речі, Комітет влаштував і нічліг для позамісцевих гостей Фестивалю — від п'ятниці до неділі можна дістати кімнати з знижкою 50 відсотків.

„Отже, підсумував Остап Якубович, — наш 17-членний Комітет зробив все, що в наших силах, а тепер — слово за нашою громадою, приходьте численно і докажіть, що не задарма Фред Век, адміністратор центру Ґарден Артс, з великим признанням висловився про Український Фестиваль, як імпрезу бродвейського типу та „що українці завжди дають великий вклад своїми ідеями, які і Центр згодом використовує".

Двадцять років мовчазної весни

Саме тепер минає двадцять років від появи книжки, яка мала величезний вплив на ціле американське життя та охорону його довкілля. „Мовчазна весна" пера Рейчел Карсон — це потрясаюче оскарження теперішнього світу техніки і хемії, що надуживаючи різних хемікалій, вбивають життя природи. Та книжка написана популярно, але з науковими доказами, викликала голосну реакцію серед американського населення, як також Уряду, що після років інвестиґації піддержав авторку в її оскарженнях проти очевидного промислу. Рівно в десять років після появи „Мовчазної весни" державні чинники заборонили вживати в Америці популярний середник ДДТ та цілий ряд інших хемікалій, що їх досі вживали для вбивання комах. Все ж останні два роки показують полегшу у тих заборонах і побоюються, що знову зросте вживання хемікалій для загальних цілей вбивання шкідників в городах чи лісах.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ВІЙНА ЗА ФАЛЬКЛЯНДСЬКІ ОСТРОВИ

В останніх двох днях продовжувалися бої за Фалькляндські острови, при чому найбільшу активність виявили арґентинські бойові джети-літаки. Англійський міністер оборони Джан Нотт признав на пресовій конференції, що арґентинські летуни виявили велику відвагу і важко пошкодили бомбами та ракетами вже четвертий з черги британський військовий корабель, мабуть, фреґату. Арґентинці перевели особливо великі налети проти британських кораблів та проти британського мостового причілка на східньому Фалькляндському острові у зв'язку з 172-ми роковинами проголошення арґентинської державної незалежности. Дотепер британці втратили нищильник „Шеффілд" і дві фреґати — „Ардент" і „Антелопу", тепер буцім-то затонув ще один нищильник. Проте у летунських боях та в наслідок протилетунської оборони арґентинці втратили вже коло 30 бойових джетів-бомбардувальників. Названий британський міністер твердив, що Арґентина не зможе довго перетривати з такими дальшими втратами. Державний секретар Александер Гейґ заявив у Вашінґтоні, що — мабуть Британія перемагає, але радив британським державним керівникам не старатися за „рішучу перемогу", бо вона не помогла б, а ускладнила б ситуацію. Арґентина з свого боку залякує світ, що до цього британсько-арґентинського конфлікту активно вмішається Совєтський Союз, що започаткувало б Третю світову війну. Водночас продовжувалися наради Ради Безпеки ОН. Найбільші шанси має компромісова резолюція, яка уповноважила б генерального секретаря ОН відновити посередницькі мирові заходи.

ЗП УГГ ВИСТУПИЛО НА ЗАХИСТ Д-РА М. ПЛАХОТНЮКА

Ню Йорк, Н.Й. (ЗП УГГ). — Як уже повідомлялося в пресі, київського лікаря Миколу Плахотнюка, який відбув 9 з половиною років психіятричного ув'язнення, 6-го вересня 1981 року, після кількох місяців облудної волі, заарештували за зфальшованим кримінальним звинуваченням. Після психіятричної експертизи в Україні, яка визнала М. Плахотнюка осудним, тобто нехворим, його послали в Москву до Інституту ім. Сербського. На початку лютого ц.р. експертна комісія в Інституті ім. Сербського також визнала Плахотнюка відповідальним за свої вчинки. Недавно стало відомо, що його засудили на чотири роки ув'язнення в концтаборах.

Нещодавно шляхами самвидаву дійшов до Закордонного Представництва Української Гельсінкської групи в Ню Йорку заклик на захист М. Плахотнюка і його нареченої Валентини Чорновіл. Цей документ невідомого автора тут подається повністю в перекладі з російської мови.

ЗАКЛИК

„Від 1972 до 1981 року, майже 10 років Микола Григорович Плахотнюк пробув у психіятричних лікарнях Дніпропетровська, Казані і Сміли. П'ять разів за цей час медичні комісії рекомендували виписати його з лікарні і щоразу суд відхиляв клопотання медиків. 8-го серпня 1978 року М. Плахотнюка виписали з тюремної до звичайної божевільні, де він лишався ще три роки. І знову, як і в тюрмі, на „волі", всупереч здоровому глуздові і порушуючи багато разів закон, суд відхиляє будь-які клопотання про звільнення Плахотнюка. У березні 1981 року після дев'яти з половиною років перебування на лікарняному ліжку, Микола Григорович вийшов за браму божевільні — постарівши, посивівши і набувши гіркого досвіду, що його не зазнали ми.

Минув місяць у клопотах про роботу і житло. І ось на безлюдній темній вулиці троє незнайомих людей мовчки побили його: зламали ребра, пошкодили хребці. Після лікарні знову пошуки праці — і нарешті в липні: „Сьогодні тиждень відколи я знову одяг білий лікарський халат. Через дев'ять з половиною років! Невимовне відчуття!" А ще через два місяці — 6-го ве-

(Закінчення на стор. 4)

Совєтські економісти підтверджують важливість „присадибних ділянок"

Москва, СССР. — Перед опублікуванням совєтського „харчового пляну" совєтські економічні спеціялісти інформують, що певні зусилля уже зроблено, щоб у цьому пляні підкреслити важливість „присадибних ділянок" та децентралізації господарсько-рільничого управління.

Цей плян, проти якого дуже гостро виступала партійна бюрократія, має прийняти Центральний Комітет КПСС. Урядовий речник сказав, що Леонід Брежнєв, який ще минулого року почав говорити про „харчовий плян" остаточно виголосить основну промову. Сподіються, що він критикуватиме економічних і господарсько-рільничих керманичів та вимагатиме більш ефективної продукції колгоспів і радгоспів.

Совєтські спеціялісти, які домагаються певної децентралізації рільничого господарства кажуть, що в пляні покладуть також сильний наголос на доцільність „присадибних ділянок", користуючись такими ж „присадибними ділянками" з Грузії й Латвії — як показовими моделями. Одначе, немає певности, чи Брежнєв вповні підтримає ці індивідуальні присадибні городи.

Під цю пору ці приватні „присадибні ділянки" займають тільки 1.4 відсотка в всього орного поля в СССР але вони продукують 61 відсотків бараболі, 54 відсотки овочів, 34.3 відсотків яєць, 30.2 відсотка ярини і 29 відсотків м'яса і молока.

Після рекордового збору збіжжя 237.4 мільйона метричних тонн в 1978 році, совєтська продукція впала до 179 мільйонів метричних тонн у 1979 році, але підійшла дещо в 1980 році, осягнувши всього 189.2 метричної тонни.

У минулому 1981 році продукція була така низька, що її навіть не подано до публічного відома, і спеціялісти, навмання подали, що вона була нижче 160 мільйонів метричних тонн.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Божевілля і злочин

У Вашінгтоні йде вже четвертий тиждень судовий процес проти 26-тирічного Джана Гінклі, який 30 березня 1981-го року стріляв до президента Реґена і важко поранив його й інші три особи з оточення Президента. Гінклі заявив, що він „невинний", бо — мовляв — він несповна розуму. Вся оборона того атентатника на життя президента Америки спирається власне на твердженні, що обвинувачений не здавав собі справи з свого вчинку, бо жив у світі фантазій, мрій і ілюзій. Гінклі, мовляв, стріляв до президента Реґена і осіб, які були в найближчому оточенні Президента, тому, щоб звернути на себе увагу молоденької Джоді Фостер, яка грала ролю 12-річної вуличниці у фільмі „Таксі Драйвер", — що справив на Гінклі велетенське враження, — і яку раз бачив в кемпусі Єйлського університету, нещасливо закохався і старався всіма способами звернути її увагу на себе, але вона не хотіла бачити його. На судовій розправі відчитано низку віршів, що їх він присвятив тій дівчині, відчитано теж її зізнання, як він напаствував її телефонами й листами. Оборонці-адвокати покликали кількох відомих в Америці лікарів-психіятрів, які зізнавали по лінії оборони, що Гінклі — божевільний, отже треба його звільнити. Але так само прокуратор пред'явив лаві присяжних не менше славних і авторитетних психіятрів, які доказували, що, хоч Гінклі незрівноважений, розпещений добробутом син багатих батьків, які йшли по лінії всіх його забаганок, проте достатньо притомний, щоб відповідати перед судом за свій злочин. Покликаний оборонцями на свідка батько обвинуваченого бідкався, що він послухав родинного лікаря і не віддав сина на лікування до психіятричного закладу, а тільки казав йому „усамостійнитись" і зайнятись якоюсь заробітковою працею чи дальшими студіями. Експеримент не вдався, бо син — волів поїхати до Вашінгтону й стріляти до Президента.

З історії античної Греції відомо, що Герострат спалив святиню Діяни, щоби стати „славним". Але Герострата не виправдали від вини і кари. Нема сумніву, що цілком здорова на умі людина не буде намагатися вбити президента своєї країни, щоб звернути на себе увагу дівчини. Така людина дійсно несповна розуму. Але вона була достатньо здорова, щоби скласти докладно плян, як виконати злочинний замір, і вона була достатньо здорова, щоб зізнавати і після свого арештування про дівчину, якій треба було „заімпонувати" своїм не абияким злочином.

В історії американського судочинства записано єдиний подібний випадок. Суд не засудив на ніяку кару Ричарда Лоренса, який у 1835 році старався вбити тодішнього президента Ендрю Джексона. Лоренс заявив на судовій розправі, що він — король Англії й Риму і вищий за американський суд, якого не визнає і якому не повинується. Тоді суд звільнив його з тим, що його до кінця життя замкнули у домі для божевільних.

Майже в усіх американських стейтах вільно обороні ставити внесок на виправдання підсудного з уваги на його „божевілля". Поняття божевілля страшенно широке і воно проявляється також дуже різно. Тому власне й психіятри, фахівці психічних недуг, не однозгідні в тому, чи такого то злочинця визнати за безвідповідального, чи за такого, який підлягає судовій карі. Сам факт, що на розправі проти Джана Гінклі виступали психіятри як свідки чи то оборони чи прокуратури, піддає під сумнів твердження, що треба звільнити Гінклі, бо він „не знав, що діяв". Не знав, що стріляє до президента країни, але знав, як скласти плян його убивства, знав читати пресу, щоби знайти найбільш догідну нагоду для такого атентату, знав, як треба чигати на вихід президента Реґена з вашінгтонського готелю, де він промовляв, і знав, як протиснутися до Президента та з найближчої віддалі віддати до нього кілька стрілів, що поцілили Президента і три інші особи, при чому зробили калікою на все життя президентського пресового секретаря.

Можна співчувати з батьками Джана Гінклі, що їхній син завів покладені на нього надії і замість стати корисним членом своєї родини, свого народу, покрив себе неславою, як злочинець. Але аж ніяк не можна виправдувати юнака, який з надмірного добробуту і неробства пірнув у світ фантазій і затратив почуття що добро і що зло, та виконав страшний злочин — замах на життя президента своєї країни. Було б добре, якби у висліді судового процесу проти Джана Гінклі прийшла ревізія американського карного кодексу в усіх без вийнятку стейтах, що не вільно зголошувати внеску на звільнення підсудного через його „божевілля" з вини — за вийнятком випадку, коли те божевілля ясне й очевидне та виключає будь-який сумнів, — і тоді підсудний мандрує до закладу для божевільних до кінця свого життя.

А. Камінський

„КОМУ ПОСТУПИТИСЬ?"

(На тлі житлової проблеми в Совєтському Союзі)

II

Але, якщо режим так дуже скупиться із статистичними даними про житлове будівництво, щоб закрити поганий його фактичний стан, то він ще більше відмовчується про всі психологічні і соціологічні наслідки і імплікації такої незадовільної, перманентно-кризової розв'язки цього питання. Совєтська демографія вспосіль промовчує певну психологічну глухомань і конфліктову спустошеність та відчуженість у різних площинах родинного і громадського життя, що їх не раз разом з іншими факторами породила і породжує мешканева проблема. Якщо б хтось думав, що того роду „стиснене колективне співжиття" сприяє животворному і добродайному спілкуванню ідеальної „колективної ментальности" совєтської людини, то він глибоко помиляється. Якраз, навпаки. Загострення внутрі-родинних і міжродинних відношень та конфліктових ситуацій, певна духова і матеріяльна корупція, напруженість і відчуженість — є частими вимірами совєтської житлової дійсности, і в силу їхньої кількісної акумуляції — за законом самого Маркса — вони переходять у складні якісні комплікації психологічної і соціологічної натури.

І не дивниця, що дещо із цього таки проривається і вияскравлюється безпосередньо чи бодай посередньо не лише в демографічних працях, але й навіть у пресі. К. Баздирєв, кандидат економічних наук, демограф, пише, наприклад, у „Робітничій газеті" з 6-го травня, ц. р., про те, „Що робить сім'ю щасливою" і подає між іншим певні дані, що їх він зібрав при опиті молодожонів Ленінґраду. Згідно з його твердженням, „такі матеріяльні чинники, як наявність житлової площі у майбутнього чоловіка (жінки) або ступінь забезпечености нареченої (нареченого) є визначальними при створенні сім'ї лише у двох відсотках випадків у чоловіків і 4.3 відсотка у жінок. Одночасно він пише, що „у 1940 р. в СРСР було зареєстровано 206 тисяч розлучень, а в 1979 р. — більш як 951 тисяч..." Він коментує, що цих розлучень не можна оголосити „закономірністю", що її зумовив мовляв „особливий час: демографічна і науково-технічна революції, інформаційний вибух, емансипація жінок.". „Побутові труднощі дають сьогодні 0,4 процента всіх розлучень, відсутність взаєморозуміння — 13 процентів..." Баздирєв не подає, однак, що складається на цих 13 відсотків „відсутного взаєморозуміння", але немає сумніву, що в цьому багато чого зумовлено якраз мешканевою проблемою.

„Молодь України" з 25-го квітня, ц. р., містить короткий допис, підписаний лише „Матір'ю" з Кам'янець-Подільського, п. н. „моральний вибір — кому поступитися?" Мати — авторка починає із того, що „у нашій сім'ї склалася ситуація, з якої я не бачу виходу..." Далі вона подає, що з „першим чоловіком у неї життя не склалося" і вона лишилася з дванадцятьрічною донькою. Опісля одружилася вдруге і народила ще двох синів. За цей час донька закінчила школу і вийшла заміж. „І ось тут почалося... Річ у тім, що живемо всі в двокімнатній квартирі. Одну кімнату віддали молодим, у другій — моя мати і сини, а ми з чоловіком на кухні. Тісно, звичайно всім. Але найбільше, здається, молодятам. ми всі їм заважаємо і дочка вимагає звільнити квартиру... Нерідний поки що мовчить, але відчуваю, що довго не витримає. Спробував натякнути, що молода сім'я могла б і наймати квартиру деякий час і на чергу стати. Однак зять відказав: ‘Я дружину брав з квартирою і, якщо вже піду звідси, то один і назавжди'... Ось уже тепер складається так, що комусь треба поступитися. Кому?..."

Баздирєв пише, що „комуністична партія приділяє постійну увагу розробці і здійсненню ефективної демографічної політики, проблемам народонаселення, які загострились останнім часом". Він цитує при цій нагоді Брежнєва з XXVI з'їзду КПСС про те, що „головний шлях розв'язання — посилення піклування про сім'ю, молодожонів..."

Власне не Матері з Кам'янець-Подільська, ані її зятеві „треба поступитися", а усім брежнєвим, щербицьким, ляшкам і їм подібним, з їхніми спецквартирами, „шикарними" дачами, спецгоспіталями, спецкурортами, спецрозподільниками і всіма іншими спецпривілеями, і нарешті призначити необхідні капіталовклади на житлове будівництво для звичайного совєтського громадянина.

Родині в Кам'янець-Подільському йдеться про „моральний вибір". У випадку правлячої номенклятури — про „політично-економічний вибір", що його не можна відкладати в безконечність.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про скалю вартостей

Здається, що більшість української громади в Америці в цих останніх травневих днях думками у Рочестері, де відбувається історична 30-та Конвенція УНСоюзу.

Як вона проходить, про що ідуть дискусії, які настрої, за всім цим з повагою і журбою слідкують наші громадяни, про те говорять у зустрічах та навіть у приватних домах. Значить, УНСоюз не втратив своєї важливости значення і популярности в українській спільноті, навіть коли втратив деяке число членів, як це закидували йому в останніх місяцях. Бо вартість УНСоюзу в тому, що він є громадською, українською інституцією та що він має найсильнішу українську пресу, яка є речником і найбільш впливовим інструментом у житті української спільноти. Саме наші думки про цю пресу линуть до Рочестеру. Так хотілось би, щоби делегати поставили її на одну із передових місць у своїх дискусіях і постановах. Коли подумати, яка нам конечна свобода писаного українського слова і як ми її тут у вільному світі звужуємо без причини, то стає лячно.

Але... в цій хвилині, як пишемо ці рядки, доля УНСоюзу та з ним і доля „Свободи" ще не рішена та лежить вповні в руках тих чотирьох з „гаком" соток делегатів, у Рочестері. Чи поставлять вони українську пресу на вершку своєї скалі вартостей — нам покищо не відомо.

Десь, у пожовклих річниках саме нашої „Свободи", про долю якої тепер клопочемося, знайшли ми фейлетон незрівнаного Галактіона Чіпки — Романа Купчинського під назвою „Пожнив'я Конгресу". Описуючи хід п'ятого з черги Конгресу УККА розповідає він про те, як-то відбувалися палкі дискусії, як він боявся, що крім палких слів будуть літати також крісла — одним словом — типічний і досі образ зборів широкої української громади. Але на закінчення Чіпка подає спомин із 1919 року — зборів Парляменту З О У Н Р в Станиславові, який ніяк не втратив актуальности ані в п'ятдесятих роках ані, здається, сьогодні. Ось, що він пише: „Вже три дні йде дебата на тему земельної реформи. Дискусія гаряча, одні є за більшим наділом, другі за меншим, одні є за викупом землі, другі за конфіскатою. Найчастіше забирають слово адвокати, професори, лікарі, духовники. Врешті встає селянин і каже: „Гармати під Городком гудять, а ми в Станиславові землю ділимо!... Чи не треба було б подумати про амуніцію для фронту?"

Віримо і сподіваємося, що подібне не повториться у цих травневих днях у 1982-му році...

О-КА

Лев Яцкевич

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКЕ ЧУДО — ЙОГО СВІТЛА Й ТІНІ

Кажуть, що немає уже більше чудес на світі! Але заперечує цьому чудо купівлі Українського Освітньо-Культурного Центру (УОКЦ) горсткою ентузіястів у тому критичному часі, коли годинник на вежі української еміґрації в місті Братньої Любови показував за п'ять дванадцяту.

У той спосіб довголітня мрія української Філядельфії створити у своєму місті один репрезентативний український Осередок, двері якого були б відчинені навстіж для всіх видів та варіянтів громадського та культурно-освітнього життя, без уваги на віроісповідні та ідеологічні переконання, стала незаперечною дійсністю.

Дивлячись сьогодні на пророблену працю у Центрі з перспективи двох років, кожний відчуває у ньому повів нового вітру та новий ритм життя, у якому переважають дзвінкі голоси молоді та їх ще молодих батьків. За той короткий час УОКЦ став справжнім громадським та культурно-освітнім Осередком цілої української Філядельфії та її околиці.

Кожної суботи та неділі, немов у калейдоскопі, проходять щораз то нові імпрези у великій та малій залях Центру, виповнених майже завжди по вінця спраґненої розваги українською публікою.

Таємниці цього рідкісного феномену слід шукати у почутті нашого виходу до кращої дільниці, безпеці нового довкілля, а для „змоторизованих" любителів муз — наявність просторої площі для паркування автомобілів.

Під сучасну пору в Центрі найшли своє приміщення поверх 20 товариств та організацій, згадати б тільки Пласт, „Рідну Школу", Український Музичний Інститут, Мистецьку Студію, танкові ансамблі „Волошки" та „Черемош", Дитячий Садок, НТШ, Союз Українок Америки та інші організації і товариства.

На жаль крім своїх ясних сторінок Центр має також свої тіні, до яких у першій мірі слід зарахувати його високе мортґеджове заборгування, що його він не в силі сплачувати із своїх обмежених прибутків, на які складаються доходи з винайму домівок та розвагових заль, базарів, забав, власних імпрез, посмертних записів та дорівняльних фондів. Ті всі прибутки коливаються між 50,000 а 16,000 долярів на рік та з трудом вистачають на поточні витрати, зв'язані з утриманням дому Центру.

А тепер доходимо до найбільш вагомої, а водночас найбільш дошкульної проблеми сплачування мортґеджу, що, наче Дамоклевий меч, кидає загрозливу тінь на дальше існування Центру. Звідкіля взяти на те гроші? Для тих, хто не ознайомлений з початковою фазою УОКЦ, вияснюємо, що будинок Центру — це колишня публічна школа, яку ініціятори Центру купили від Шкільного Відділу сусіднього містечка Ебінґтону за ціну 390,000 долярів, з чого 140,000 долярів, зібраних нашвидкоруч у вузькім гуртку української громади, вплачено готівкою, а на решту, себто 250,000 долярів отримано мортґедж в „Українській Щадниці" на 14 відсотків на час 30 років.

Звичайно управа Центру могла б його сплатити в дуже короткому часі шляхом розпарцелювання та продажу просторої семиакрової площі Центру, але навряд, чи така розв'язка була б корисна для української громади та для самого Центру.

Тому залишається єдиний шлях, щоб цей мортґедж сплатила українська громада, до речі, законний власник та найбільший користувач Центру.

Прикро і боляче говорити про деякі речі, а до них у першій мірі слід зарахувати байдуже ставлення переважаючої частини української спільноти метрополітальної Філядельфії та її довкілля до дальшої долі Українського Освітньо-Культурного Центру.

Але хай краще говорить за нас статистика. Згідно з нею, на терені Філядельфії та її околиці живе біля 50,000 українців. Беручи, проте, до уваги асиміляцію та переселення до інших міст, цю цифру слід зменшити щонайменше до 25,000. Але найсумніша друга статистика, що її провадить фінансовий сектор Центру; згідно з нею на потреби Центру склало досі більші й менші грошові пожертви приблизно 450 осіб, себто менше, ніж два відсотки всієї української громади у Філядельфії та її околиці.

Ми всі живемо в найбагатшій країні світу, більшість з нас — це представники нової хвилі еміґрації, складеної з великого числа української інтеліґенції та професіоністів, які вважають себе не заробітковою, а політичною еміґрацією, метою якої допомагати українській справі. І тому важко зрозуміти це неспівмірно мале зацікавлення долею української інституції, що має плекати і зберігати українську традицію і культуру та заховувати наше молоде покоління в українстві. Хочеться радше вірити, що доцьогочасний малий відгук жертводавців на потреби УОКЦ був вислідом непоінформованости української громади про справжні потреби та критичну ситуацію Центру.

Маючи те на увазі, Дирекція Центру вирішила перевести масову кампанію збірки фондів з метою сплачення його мортґеджового зобов'язання ще в тому, 1982 році. Збірка фондів триватиме від 1-го квітня цього року та буде відбуватися шляхом листовних звернень на всі відомі адреси поодиноких людей та товариств, через збірщиків та через безпосередній контакт наших доцьогочасних жертводавців та прихильників з їх родинами, свояками, друзями й знайомими.

Пожертви можна пересилати на адресу Центру або безпосередньо на його банкові конта в „Українській Щадниці" та Кредитовій

(Закінчення на стор. 4)

Як треба вести інформаційну службу у Вашінґтоні

На цю тему на форумі „Круглого стола" в суботу, 24-го квітня ц.р., в Ню Йорку доповідав д-р Іван Басараб. Вечір відкрив і представив доповідача Євген Стахів. Варто підкреслити, що доповідач походить з четвертого покоління, народженого тут в ЗСА, в Пенсильванії. Басараб є вийнятковою особистістю. Він має закінчені високі студії, говорить поправно українською мовою, але, як він сам підкреслює, його матірна мова є англійська. Знає історію України і в загальному історію Східної Европи. добре зорієнтований у сучасних українських проблемах, їх можливостях і недоліках. Це виразно виплавало з його доповіді. При цьому слід підкреслити, що він ці проблеми не тільки знає, але він їх також відчуває, вони для нього близькі й дорогі. Іван Басараб — колишній директор української редакції „Радіо Свобода" у Мюнхені й керівник бюра УККА у Вашінґтоні, з якого недавно зрезиґнував.

Доповідач на початку своєї доповіді з'ясував, чим являється Вашінґтон під різними аспектами, а головно під політичним. Майже всі держави мають у Вашінґтоні свої амбасади, дипломатичні бюра, чи представництва. Всі стараються щоб мати вплив на вашінґтонську політику. У Вашінґтоні мають свої бюра не тільки закордонні держави, але також організації й інституції ЗСА. При тому він назвав етнічні групи й меншини: жиди, поляки, балтійські народи, чорні й інші. Всі вони стараються у відповідний спосіб впливати на політику американського уряду, щоб вона проходила у такому напрямку, який був би для них корисним.

ЗСА є демократичною державою, і кожний громадянин має право впливати на зовнішню й внутрішню політику Вашінґтону, щоби вона була найбільше успішна і корисна для Америки. Доповідач розгорнув широке полотно можливостей, якими методами і шляхами можна впливати на політику американського уряду. На тлі такої ситуації доповідач поставив риторичне питання, що робиться в цій справі з української сторони? Ми знаємо, що політика Вашінґтону по відношенні до сходу Европи не є правильна, але про це ми не говоримо там, де потрібно і коли потрібно. Ми, як американські громадяни українського походження, маємо такі самі права, як інші етнічні групи чи мен-

(Закінчення на стор. 4)

Ганна Черінь

ЧЕРВОНІ ГОРИ, ПРЕРІЙ ПРОСТОРИ

III

Зате ж і накупались ми! Тут було два басейни ; один із офіційною температурою води 108 Фаренгайта, а другий — щось із 80. Справді було гаряче: сонце палило, як у пеклі. Термометр в тіні показував 110 ступенів. Ну, то й вода ще від сонця нагрілася. Напис на стіні радив не купатися у гарячому ставку дітям та слабим, але тут ніхто не прийшов читати написи. Ліз, хто куди хотів. Діти плавали на ґумових качках та бубликах, а болящі випарювали ревматизми. Розповідали нам потім, що один українець уже в кінцевій стадії пістряка ще пробував збути його гарячими купелями, він теж поринав у сірчану воду, покритий болячками й виразками... Ну, краще про це забути. Краще подивимось навколо, обминаючи зором неприємне. На диво, більшість купальників були молоді, розкішні. Ось подружжя, леґальне чи ні, але щасливе, бітнікуватого вигляду, з може двомісячним немовлятком, що його мама занурювала з голівкою в воду, а потім учила плавати. Ми дивились на те з жахом, але немовлятко ані не писнуло, видно йому така поведенція подобалась. Потім молода мама вийняла з купелівок гарні груди й тут же в басейні взялася годувати дитину.

У більшім, не такім гарячім басейні раювали діти й верещали на всі лади. Трохи далі плавали навперегони дорослі. А навколо — гори, порослі пахучими соснами, і місяць зійшов між електричними й природними зорями, і ніжна музика пестила серце.

Правила, привішені коло ставків, попереджували, щоб довше, ніж 10 хвилин, ніхто в воді не сидів. Але всі кисли в тім окропі годинами, тільки вряди-годи вилазячи, щоб охолонути на сонці та на вітрі. Врешті, коли вже стемніло, вигнали нас із басейнів. Ввімкнули ми телевізор у своїй кімнаті, зігнавши з екрану двох тарганів. Попали якраз на останні вісті: в Ірані великий землетрус, до п'яти тисяч убитих. Хтось може казати „Божа кара". Минулої неділі Ізраїль збомбив іракський реактор (на щастя, ще не діючий, так що без радіоактивних „наслідків"). Більшість держав обурені, а Ізраїль оправдується, що це зроблено, щоб запобігти майбутнім голокостам, а тому вибачатися не збирається. Другого ранку знов до басейну. Помокнемо — і на сонце. читали працю п. Костюка про потребу волокна для здоров'я людини. Степан ухопився за ту ідею.

— Ти більше їж м'яса, сир та „пінатбатер" — іронічно завважила я чоловікові на його закиди, що то мої печива спричиняють „опасистість" (термін пана Костюка).

— Я вже перестав вживати „пінат батер".

— Овва! Відколи?

— З того часу, як Картер програв вибори.

— Ага, тепер ти почнеш „квасольки" їсти, як наш новий Президент!

Дванадцята година. Їдемо далі. Не на Солт Лейк Ситі, а на Аспен. Мої пляни виявились нездійсненими, бож треба вчасно повернутись до Денверу, щоб не спізнитися на свій літературний Вечір.

Дорога на Аспен чарівна. Гори обабіч покриті снігом. А головне — хоч вони здаються такими недосяжними, проте ми кілька разів досягали снігу, брали його в жмені, їли, навіть сніжки один на одного кидали.

З памфлетів я знала: недалеко від Сновмес є трапістський манастир, де живуть монахи, які дотримуються обітниці — ніколи не говорити, хоч і свербить язик, бо розмови відволікають від молитви. Отож ті монахи працюють во славу Божу; корів пасуть, мед збирають і моляться. Я ж пробувала мовчати, не говорити до свого чоловіка й більш півгодини не витримую. А він і того не може. Як же ті монахи?

Довго крутила й плутала нас дорога поміж пахучими альпійськими луками; телята вирячувались на нас, дивуючись, що ми говоримо тут, де всі мовчать. Ось дерев'яна брама, а на ній напис: манастир замкнений для відвідувачів, заходити не можна.

— Мабуть, відвідувачі спокусили якогось монаха на розмови або на сміх...

— Ну, то хай би його карали, а при чім же тут ми? То я на те сюди п'ятнадцять миль дряпався, щоб мене не пустили? — Сердився Степан. І погнав авто просто в браму. Я боялася святотацтва й тільки п'ять кроків зробила та послухала, як гарно в цій тиші пташки співали. А Степан обійшов церкву, заглянув у вікна, нікого там не побачив, і ми знову поїхали на автостраду.

Аспен. Мекка для лещетарів і музик — що за дивне поєднання! А все те через природу, через ті гори. Так і в нас, у Гуцулії. Всі на лижвах їздять, бо то гірське життя, і співають , іграють, бо гори — це природна сцена й чарівне відлуння. Якраз тепер ні те ні друге не було в сезоні, і ми лише згадали наших знайомих лікарів, що їздили сюди на спорт, поки ноги поламали. А видужавши так-сяк, знов беруться за своє.

Аспен зовсім невеликий і не дуже мальовничий, от тільки гори... Місто підлаштовується під Швайцарський стиль; безліч альпійських „іннів" із псевдошвайцарською їжею: шніцелі, фондю. Молоді гарні кельнерки в коротких спідничках і фартушках.

На бульварах сидять на кедрових масивних лавах різні люди, здебільша молоді мандрівники на мотоциклах. Ми бачили один мотоцикл із двома причепами: в однім сиділа мама, в другім хлопчик літ шести, а на мотоциклі вусатий, бородатий тато: „Mama-bar, Papa-bear and the Baby- bear". Кедрові лави, мабуть дуже дорогі: на кожній викарбувано ім'я фундатора. Дорога з Аспену на Денвер була газардова й небезпечна. Ми не звикли їздити над проваллями, авто бурчало, здавалося, що перегрілося; часом після зупинки не хотіло дертися на гору. Але люди тут дуже послужливі. Ніхто не проїде повз людину в клопоті, зараз же спиняється й подає допомогу.

— В горах інакше й не можна. Це питання життя і смерти, — пояснив старший чоловік, що спинився, щоб нас виштовхнути на шлях; часом ми боялися, що застрягнемо десь наніч, але все ж милувалися красою, широкими краєвидами з верхів, квітами, що цвіли тут же біля снігу. „Континентал дівайд", межа, що відділяє західню частину Скелястих гір від східньої.

Ближче до Денверу дорога злагідніла, і ми надвечір прибули в так званий Сад Богів біля Колорадо Спрінґс. Це рай для фотографів. Більш мальовничих природних скульптур ми не стрічали, і всі вони з жовто-гарячого, полум'яноцеглястого вапнистого каменю.

(Продовження буде)

Суспільна Служба Комбатантів в ЗСА на важливому відтинку праці

Кожного року Управа Суспільної Служби Комбатантів в ЗСА по переведених перевірках діловодства і господарки фондами, зібраними на допомогу нашим воєнним інвалідам і ветеранам визвольної боротьби нашого народу, подає до відома в пресі найважливіші інформації про діяльність Управи ССК і господарювання зібраними на допомогову діяльність фондами.

В таких інформаціях найважливішою частиною є „рахунок приходів і видатків " ССК, бо цей рахунок дає можливість читачам нашої преси, а передусім жертводавцям на фонд допомоги інвалідам, запізнатися з допомоговою діяльністю Суспільної Служби Комбатантів, яку ССК веде для всіх інвалідів і потребуючих допомоги ветеранів у країнах їхнього поселення.

Поданий нижче рахунок приходів і видатків ССК є найважливішою частиною того фінансового звіту за 1981 рік.

Цього року в склад Контрольної комісії, яка переводила перевірку діловодства ССК за 1981 рік,входили, згідно з постановами правильника голови контрольних комісій, або визначені до контролі делеґати наступних комбатантських організацій, які входять у склад Суспільної Служби Комбатантів: о. митрат Василь Головінський -- від Братства Українських Січових Стрільців; мґр Б. Артимишин — від Крайової Управи Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА; Юрій Тамарський — від Головної Управи Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, і Петро Длябога — від Головної Управи Товариства кол. Вояків УПА. Неприсутнім при контролі був делеґат Об'єднання бувших Вояків УПА, який свою неприсутність оправдав. З Управи ССК при контролі присутні були: Іван Данківський — голова Управи ССК, інж. М.Ліщинський — діловод ССК і Євген Левицький — секретар канцелярії.

Докладну перевірку діловодства і книг ССК перевів також публічно-правно авдитор, який кожного року провіряє діловодство Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету, бо ССК діє у допомоговій системі того комітету і кожного року предкладає також і авдиторові ЗУАДК-у звіти і книги до перевірки. Це подається до загального відома тому, щоб наш загал, а головно жертводавці датків для Суспільної Служби Комбатантів знали, що господарка фондами зібраними на допомогу українським інвалідам і потребуючим допомоги ветеранам є під контролею, яка дає право жертводавцям зложені датки на дар інвалідам відтягати від податкового зізнання.

Цього року допомогово-харитативну працю Управи Суспільної Служби Комбатантів за 1981 рік ілюструє докладний рахунок приходів і видатків за 1981рік.

Приходи:

Добровільні датки різних осіб	5,184.60
Добровільні датки організацій	1,868.82
Збірки Пластових гуртків	409.50
Збірки Станиць і Уповноважених Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА	11,935.31
Збірка Об'єднання кол. Вояків 2-ої Дивізії УНА	177.00
Збірки Відділів і Уповноважених Об'єднання б. Вояків Українців в Америці	5,601.87
Збірки Об'єднання б. Вояків УПА	886.00
Збірки Товариства кол. Вояків УПА	236.00
Приходи з добровільних датків та збірок разом	26,299.10
Прихід з відсотків	12,479.34
Разом приходів в 1981 році було	38,778.44

Видатки:

Дотація Союзові Українських Воєнних Інвалідів в Мюнхені на виплату допомог воєнним Інвалідам	12,000,00
Виплати інвалідам і потребуючим допомоги комбатантам з каси ССК безпосередно	12,922.50
Виплати потребуючим допомоги вдовам з дітьми в шкільному віці	1,700.00
Виплати одноразових допомог комбатантам та активним учасникам визвольної боротьби	2,145.00
Вплата до загального допомогового фонду ЗУАДК-у	300.00
Разом виплати на допомоги	29,067.50

Інші видатки:

Видатки канцелярійні	668.65
Друки і відбитки	293.10
Видатки на адміністрацію	409.36
Оголошення	147.50
Виїзди	142.50
Видатки різні	153.00
Кошт відрахованої амортизації майна	83.24
Разом інші видатки	1,898.35
Всі видатки в році разом	30,965.85
На дальше ведення праці залишилося з приходів в звітовому році	7,812.59

Цей звіт поміщується в „Свободі", яка, розуміючи важке завдання Управи Суспільної Служби Комбатантів у минулому році на своїх сторінках безкоштовно публікувала заклики Листопадової збірки і комунікати Суспільної Служби Комбатантів, чим у великій мірі спричинилася до фінансового і морального успіху збірки. При розгляді і аналізі поданого звіту проситься брати до уваги це, що допомоговою акцією охоплено понад 120 осіб. Цей факт вказує, що виплачувані допомоги були малі і їх треба уважати радше символічним виявом вдячности інвалідам, яку наша жертвенна громада виявляє борцям за волю свого народу своїми датками в Листопадовій збірці. Якби всі національно свідомі українці сповнили свій почесний обов'язок супроти тих, що на жертву волі складали те, що людина в дочасному житті має найцінніше, то, напевно, харитативну і державно-виховну акцію можна було б розвинути так, щоб вона дійсно була вспівмірна нашим аспіраціям до вільної і самостійної держави. Може в наступній листопадовій збірці в авангарді допомогової жертвенности стануть і ті, яких цього року в списках жертводавців бракує.

Управа ССК не може закінчити цього звідомлення без вислову подяки всім тим, які допомогли Управі ССК виконувати своє завдання на важливому відтинку визвольної праці,до якої опіка над інвалідами визвольної боротьби належить. У зв'язку з тим Управа ССК дякує щиро всім жертводавцям на фонд Дару Українським Воєнним Інвалідам за зложені датки, редакціям і адміністраціям наших національних пресових органів а саме: „Свободі", „Америці", „Народній Волі" і „Вістям Комбатанта" за поміщування матеріялів з Листопадової збірки і всім особам та організаціям, які збирали або надсилали датки з різних нагод. Нехай їхня праця і жертвенність буде їм нагороджена радісним почуванням сповнення національного обов'язку і доброго діла.

В цьому звідомленні хочемо рівнож подати до відома загалу теперішний склад Управи Суспільної Служби Комбатантів, яку оформлюють комбатантські організації крайового організаційного рівня.

Від Об'єднання б. Вояків Українців в Америці до Управи ССК входять: Іван Данківський (колишній УСС) — голова; Степан Конрад — секретар (колишній УСС) і д-р Петро Федорів — член управи (кол. вояк УГА).

Від Крайової Управи Братства кол. 1-ої Української Дивізії УНА входять: Ярослав Палатайко — заступник голови Управи, Володимир Зуляк — член Управи, інж. М.Ліщинський — діловод ССК і Євген Левицький — секретар канцелярії.

Від Головної Управи Товариства кол. Вояків УПА входить до управи Михайло Ковальчин, а від Головної Управи Об'єднання б. Вояків УПА — Михайло Березинський.

Помагаймо живим потребуючим допомоги борцям за волю нашу, а за поляглих в боях — молімся у хвилинах національної жалоби, а пам'ять про борців за волю і державу вільну і самостійну передаваймо грядучим поколінням та нашим наслідникам.

М.Ліщинський
діловод

Е. Левицький
секретар канцелярії

І. Данківський
голова Управи

Авторський Вечір Марти Тарнавської

Зв'язок актора сцени зі співцем-поетом давній як европейська культура; ще в античності,в Гомерових часах, виходив співець перед воїнів, і військові лави розступались і слухали його і, може, бачили тоді іншим і вартіснішим своє життя, яке для багатьох з них мало ось-ось у бою закінчити свій цикль. От у дусі цієї прадавньої традиції відбулася дня 3-го квітня ц.р. літературна імпреза в Філядельфії. Її влаштували актори „Театру у п'ятницю" Володимира Шашаровського і Літературно-Мистецький Клюб у Філядельфії для поетки Марти Тарнавської з приводу виходу в світ її другої збірки поезій „Землетрус".

Кожне дійство має своє тло. Отже, тлом для цієї імпрези була буря у природі — громовиця з гураґанним вітром і зливним дощем.
Та для любителів поезії буря не страшна, може — стає спонукою...

Вечір відкрив В.Шашаровський вступним словом. Ведучою вечора була елеґантна акторка Юлія Шашаровська, яка вміло переплітала окремі точки програми короткими дотепними коментарями. Критичний огляд творчости М.Тарнавської дав проф. Григорій Костюк, тонкий коментатор літератури, знавець її в діяхронічнім і синхронічнім аспектах. Він представив поетесу як виразно окреслену творчу одиницю у літературнім процесі закордоння. Марта Тарнавська відома читачам і серед академічного світу не лише як поетка, але й як прозаїк, зокрема як авторка малої прози - новель і мандрівних репортажів, як дослідниця літератури і як бібліограф-книгознавець. У всіх цих галузях творчої і дослідницької праці панує у неї вимогливість до себе і до інших, діє стремління творити дійсні вартості. Гр. Костюк навів ряд тверджень поетів і літературознавців про вартість поезії М.Тарнавської; Р.Єндика, Б.Олександрова, І.Качуровського і Л.Рудницького, а також невідомого нам професора з України, який захопився свіжістю інструментації її вірша і її філософською вглибленістю. Саме цей важучий елемент підкреслив прелеґент; він видвигнув інтелектуалізм і філосовську ваготу її писань. Мислення поетки вповні сучасне, воно індивідуалізоване, тому особливе. Та без емоцій немає поезії, тож і її лірика овіяна серцем і почуттям. Її метафора свіжа, ориґінальна і багата, наприклад: хтось „протягне окраєць гостинного неба...". Прелеґент подав насвітлення першої збірки поетеси „Хвалю ілюзію". Він відмітив поему „Зальцбурґ" про місто, де проходила радісна юність авторки серед краси довкілля Моцартового городу і славного замку; поема написана в октавах. Характерним для авторки є те, що у неї домінуюче місце займає інтелект, отже у неї — реакція від думки, не від серця, хоча воно й огріває її твір. Поетка наче атомізує - розчленовує явище, щоб його збагнути і тоді випустити в світ із своїм власним освітленням.Вона пише про тріяду людського життя, про самотність людини у житті і у смерті. Творець іде самотній у космічну даль... Ілюзія для людини - це складник буття, необхідність, тож вона апотеозує її, бо реально - вона усвідомлює релятивність вартостей - „панта реї". Нотки іронії в творчості поетки є виявом її життєвої мудрости. Другим творчим словом поетки є її „Землетрус", це — землетрус буквальний і переносний. Це безнастанна тривога життя, це спогад про руїни Европи, про страшний струс її давньої культури. Героїня її ставить перші кроки зрілої людини на континенті нового світу; вона в полоні захоплення гідністю людини. Рефлекс материнства героїні чи самої авторки — сповнений філософського сприймання; вона уловлює елемент вічности у маленькій людській істоті, що відкриває душу і очі на світ.

Чудовий травелог поетки — її рефлекси від вічних цінносців України — її Єрусалиму. Поетка повернулася як паломниця з прощі і пише - розказує про відчуте іншим людям. В неї відчувається, як твердить Гр. Костюк, відроджений стиль романтика вітаїзму Миколи Хвильового. Так проходить в ліриці М.Тарнавської містерія невмирущости української свідомости. Якось прелеґент запримітив, що в певному моменті падає сльозинка поетки на саму себе... Після цього духово окриленого представлення героїні вечора присутні почули мистецьке рецитування її поезії майстрами сцени - Ліза Чепіль, Євген Левицький, Віра Левицька, Ярослав Пінот-Рудакевич, Євдокія Дичко-Блавацька. Це було душевне переживання почути так виконані ліричні твори з особистою інвентивністю рецитаторів.

Поетка виступила також як мистецький перекладач у читанні її перекладів у доброму виконанні В.Шашаровського. Імена авторів перекладених творів — Е.Дікінсон, М.Цвєтаєва, М.Павліковська-Ясножевська, Е. Ляскер-Шюлер, Н.Захс, К. Іллаковічувна, А.Рич.

Приємне вокальне виконання зворушливих романсів співачкою, сопрано Юлією Шашаровською з акомпаньяментом молодої піяністки Галі Саґатої-Поритко були вдалим доповненням мистецько добре обдуманого вечора. Ю. Шашаровська виконала пісні — „Верба" слова В. Сосюри, музика М.Фоменка і „Надії" слова С.Черкасенка, музика Я. Лопатинського.

На закінчення виступила сама поетка з своїм вдумливим словом про поезію і подякою господарям вечора і виконавцям, зокрема проф. Гр. Костюкові. Вона прочитала цікавий вірш із „Землетрусу" — „В житті моєму теж був Бабин Яр", який вже перекладений на чужі мови, і вірш І. Качуровського у відповідь йому.

Подяку всім учасникам вечора зложив д-р Петро Клюк, голова Літературно-Мистецького Клюбу.

Н.Пазуняк

Вечір „Юнака" у Філядельфії

Читають вірші (зліва): Н. Панчак, Л. Федик і К.Коженьовська.

Про працю пластової молоді у нашій пресі пишеться мало, хоч є багато таких проявів її діяльности, що про неї варто б згадувати, не так для реклями чи з хронікарського обов'язку як радше з виховних мотивів.

Одним із таких виявів самодіяльности, був „Вечір Юнака" заініційований, підготований і успішно переведений пластовим юнацтвом, зорганізованим у чотирьох юнацьких курінях при пластовій станиці у Філядельфії, а саме: 4-ий Курінь ім. Ольги Басараб, 14-ий курінь ім. Олени Теліги, 1-й Курінь ім. Федя Черника й 11-ий Курінь ім. Романа Мстиславича, разом приблизно 150 членів Уладу Пластового Юнацтва (УПЮ).

„Вечір Юнака" відбувся у п'ятницю, 2-го квітня ц.р., у великій залі УОКЦ (Українського Освітньо-Культурного Центру) при численній участі членів Пласту, батьків пластової молоді та гостей. Ініціятива улаштування цього Вечора вийшла від тих подруг і друзів, що брали участь у Вишколі Юнацьких Виховників на „Вовчій Тропі" в 1981 році — ст. пл. Юлія Федик, Маруся Максимович, Ярема Гриців та пл. роз. Орися Гриців. Вечір присвячений всеціло для журналу пластового юнацтва „Юнак", що появляється старанням Головної Пластової Булави оце вже двадцятий рік, як щомісячник (крім вакаційних місяців (липень-серпень). Журнал „Юнак" - це, властиво, „спадкоємець журналу „Молоде Життя", що почав появлятися уЛьвові в 1921 році і має свою цікаву історію. Не місце тут виводити цю історію, а зацікавлених відсилаємо до статті ред. Ольги Кузьмович, поміщеної на сторінках „Юнака" в ч. 2 (207) за лютий 1981 року. Наведемо тут лише вірш молодої тоді пластунки Христини Очеретної, поміщений у першому числі „Молодого Життя" у лютому 1921 року:

„Глядіть,
як сяють блиском надії
Завзяті лиця дружини,
Бо в тобі, Пласте,
щастя і мрії
Нової духом людини...".

Оцей „блиск надії, щастя і мрії" у відстані понад 60 років домінує серед пластової молоді і тепер, бо „Юнак" допомагає їй стати новою духом людиною.

Перенесім себе на залю, де відбувається цей „Вечір Юнака". Год. 7.30 вечора. Завіса ще закрита. Перед сценою столи, а на вишиваних скатертях розміщені усі досі видані числа „Юнака" від ч.1 1963 року до ч.218 за січень 1982 року. Різнобарвні окладинки, різноманітне оформлення, здебільша молодими пластовими мистцями, приковують увагу глядачів. Поруч оправлені річники зі золотими написами „Юнак", 1965, 1966 роки, тощо,щоб молодь навчилася зберігати і цінити свій журнал і колись передати своїм нащадкам, так як це роблять тепер їхні батьки. Окремими примірниками „Юнака" обвішана сцена і стіни. Пластова молодь в одностроях наповнює простору залю і сідає поруч гостей. Станичний пл. сен. Анатоль Прасіцький відкриває цей перший того роду Вечір Юнака, вітає гостей та бажає милої розваги. Провід Вечора перебирає ст. пл. Микола Веремієнко, а йому допомагають старші пластуни, Ярема Гриців і Юрій Білик. Дотепно уводять глядачів в милий настрій, так і видно їхню „техніку" у веденні пластових програм на ватрах чи інших виступах. Заповідають точки програми. Вибрані пісні, поезії, гутірки з журналів „Юнак" з різних чисел і років. Це вимагало від виконавців чимало труду — відшукати, вивчити та вжитись в ролю, яку мають тут виконати. Ось перша точка: пісня „Як там тато, як там мама..." на основі листа з табору, яку опрацював знаний Філядельфійцям Тофель та яку гарно відспівали юначки Христя Санторе і Арета Гладка, чим увели нас у гарний настрій пластового „живого" гумору, під звуки „оркестри" „Казус" якою „диригував" друг Маркіян Литвин. Вибрані вірші авторства С.Караванського „Пісня бійця" (учням школи українознавства на спомин), Ірини Сеник „Весняне" та „Думки на самоті" Дзвінки Б. (нашої філядельфійки) гарно продекламували Наталя Панчак, Ляриса Федик і Катруся Коженьовська.

Гутірку подруги Греблі „Єдність і Братерство" (гасло у пласті на 1981 - 83 рр.) добірною чистою мовою з почуттям прочитала пл. прих. Лада Біланюк, і, хоч це було дві сторінки „битого письма", слухалось її уважно. І знову — для відпруження — таборовий скетч „На стійці" вивели дотепно пл. розв. Орися Гриців і Марта Білик. Дуже настроєво проспівав гурток „Чорнобривців" під проводом подруги Оксани Михайлюк пісню Володимира Івасюка „Я — твоє крило" Ще в 1973 році привезли пластунки з прогулянки в Україну пісню „Водограй", цього ж автора, і вона та пізніші пісні стали улюбленими для молоді і лунають на таборах, зустрічах, ватрах чи святах весни. Журнал „Юнак" подає на своїх сторінках ноти та тексти пісень В.Івасюка, чим популяризує творчість автора, творче життя якого так жорстоко перервала рука аґентів КҐБ.

Все це молодь відшукала в журналі „Юнак" і вивела на сцені. Та прийшлось аранжерам програми для різноманітности ввести і власний репертуар, так би мовити, „модерного стилю", що його вони дуже вдало перевели. Використовуючи „ідею" телепрограми „Фемілі Фюд" та перезвавши її „Міжродинна гра", дві п'ятичленні „родини", Сміхуни і Мудрагелі, приступили до суперництва знання. Модератор, друг Микола Веремієнко, ставив запитання суто пластового значення. У цій розгрі виграли Мудрагелі, як же інакше їх звали б мудрагелями!), осягнувши потрібну кількість пунктів за добрі відповіді, що їх дбайливо визначував на видній для публіки дошці друг Юрій Білик. Мудрагельська родина виграла нагороду—однорічна передплата „Юнака".

Надзвичайною була розповідь юнака Олега Люби, зокрема дотепні до цього ілюстрації. Автор цього гарно опрацьованого монологу знаний нам уже пан Тофель (сен. Філько Старух -славно!).

Перед закінченням програми Юрій Білик і Ярема Гриців перевели з юнацтвом гри „Симон каже" і телефон — „перекажи почуту вістку дальше, на вушко сусідові", а ця вістка в останньому рядку прозвучала: „Юнак" — це добрий журнал, — передплачуйте його і читайте".

Запрошена на цей Вечір „Юнака" головна редакторка пл. сен. Ольга Кузьмович на превеликий жаль усіх, не змогла приїхати (з важливих перешкод — недуги в родині). Цю вістку переказала членка редакційної колеґії пл. сен. Дора Горбачевська, накресливши при цьому сильветку головної редакторки. Редаґує вона „Юнака" оце вже 15-ий рік (перших 5 років редаґував пл. сен. Любомир Онишкевич), веде в цьому журналі „Гутірки з юними друзями", підписуючи їх, „Подруга Гребля", а що найважніше, питомим їй підходом до молоді втягає щораз нові молоді таланти до співпраці, чим може пишатися Пласт.

Після офіційного закриття програми та щедрих оплесках для організаторів і виконавців і подяки всім присутнім, прийшла мила вістка від пл. сен. Євгенії Подоляк і Христини Турченюк, які дуже натрудилися, щоб молодь відживилася здоровим природним харчем. Фахівець у тих справах подруга Дуся Подоляк здала перед усіма „іспит зрілости", що ми усі повинні наслідувати, даючи молоді природне харчування, відживне та здорове і за це їй ми, споживачі, висловлюємо признання і вдячність за „ідею" і труд.

Не можемо поминути і всіх тих, які ініціювали та вклали труд у підготову цієї імпрези — ст. пл. Юля Федик була її надхненником; в оформленні програми допоміжною була подруга Юстина Литвин; координувала всю працю референтка пластових видань при Пластовій Станиці подруга Христина Турченюк; сцену і залю гарно прикрасили юначки Христя Санторе, Орися Гриців, Марта Левицька і подруга Юля Федик. Афіша — Яреми Гриціва. Виставку преси (журналу „Юнака", декілька старих чисел „Молодого Життя" та видань Бібліотеки пластового журналу „Юнак") з власних архівів підготовив сен. Мамай.

Добровільні датки при вступах на залю — 45 дол. вислано на Пресовий Фонд „Юнака". Початок був вдалий і віримо, що відтепер кожного року буде змога такі вечорі „Юнака" переводити в життя у Філядельфії, до якої кожномісячно надходить почтою понад сто примірників кожного числа, а наші юні подруги і друзі дописують до „Юнака" і, треба сподіватися, пильно його читають.

М.К.

В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ СУД ЗАСУДИВ чергового совєтського шпигуна, тим разом німецького громадянина 43-річного Горста Йонаса, тайна поліція якого, переловила на „гарячому", коли він передавав представникові совєтської торговельної місії засекречені інформації про розташування американських ракетних частин і пляни про американський джетовий літак „Фантом" та німецький „Леопард-ІІ". Суд засудив Йонаса на чотири роки ув'язнення.

Замість квітів на могилу
бл. п. Павла Крамара
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

50.00 дол. — Т. Шевчук;
по 25.00 дол. — Зеновія Бровінська, В. і О. Огар, М. Цяпа;
по 20.00 дол. — А. і І. Ґлусак, С. Ольшанський, Д. Перун, М. Ціко, Люба Чапельська, Л. Шумийко;
по 15.00 дол. — Ася Гумецька, М. і І. Пахолок, Дарія Роже,
по 10.00 дол. — Стефанія Рогач, П. Сотник.

Щиро дякую —
ЗЕНОВІЯ ШЕВЧУК

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Товаришів по Зброї, що з волі Всевишнього відійшов у Засвіти, у дні 5-го травня ц. р. на 79-му році життя

бл. п.
ОСИП ШПАК

колишній підстаршина 1-ої УД УНА, вірний син Гуцульщини, Дорогий Брат, Вуйко, Кузин.

ПОХОРОН відбувся дня 8-го травня 1982 р. з каплиці Кардинала при Анет вул., до катедри св. Йосафата, а відтак на цвинтар в Місісаґа.

У смутку залишені:

сестра — ЕМІЛІЯ ПРИБИТКІВСЬКА і дві Сестри в Україні
сестрінок — РОМАН ПРИБИТКІВСЬКИЙ з дітьми: РОМАНОМ, мол., ОКСАНОЮ, ЛІДУСЕЮ і УЛЯНОЮ
сестрінка — ЛІДІЯ АЛЕКСАНДЕР з дітьми: РОКСОЛЯНОЮ, АДРІЯНОЮ і СТЕФКОМ
кузинка — МАРІЯ ФЕЛІНҐЕР з дітьми: ГЕРМІНОЮ і З. ПЛОМІНСЬКИМ та ГАЛЕЮ, ІРКОЮ, ЮРКОМ і ЗЕНКОМ з родинами
кузин — АДАМ СТОПЧИЦЬКИЙ з дітьми та Родина Кузинів у Польщі

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ,
у дні 15-го червня 1982 р.
в катедрі св. Йосафата в Торонті, Канада
відбудеться
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
яке відправить Всеч. о. д-р Р. ДАНИЛЯК.

Родина просить Знайомих про молитви за душу Покійного.

Ділимося сумною вісткою з колишніми Професорами та Учнями Зальцбурзької Гімназії, що дня 7-го травня 1982 року у Чикаґо, Ілл. відійшов у Вічність

наш Дорогий Професор і Директор Реальної Гімназії у Зальцбурзі

Проф. ПАВЛО БАБ'ЯК

Шановній Дружині Покійного висловлюємо наші щирі співчуття.

Комітет Зальцбурзької Гімназії

Як треба...

(Продовження з стор. 2)

шини чи як фармери, і можемо говорити і впливати на зміну політики по відношенні до східньої Европи. Треба пам'ятати, що за нас ніхто не буде говорити, якщо ми самі цього не зробимо. На жаль, у тому напрямі ми нічого не зробили. Тому і не може бути в тому відношенні жадних змін. Це — нормально.

Ми повинні говорити. Але знову ж не можна починати говорити і доказувати, що це буде добре для України. Треба говорити, що наша пропозиція буде корисною для американської держави, американського народу і тим самим корисною для України та народів східньої Европи. Є для цього дані, щоби таку позицію оборонити і вона може бути прийнятою. Для цього потрібно мати у Вашінгтоні відповідне бюро, яке постійно займалось би цими справами. Воно повинно б мати випрацьований плян. Мати зв'язки в терені, а зокрема з людьми, чи установами, які мають контакти з американськими сенаторами, губернаторами та іншими урядовими чинниками. Таку політику не можна в'язати з жадною партією, ні американською, ні українською. Це мусіли б бути добре кваліфіковані сили, які добре володіють двома мовами — українською і англійською. Таке бюро повинно мати широкі контакти не тільки з американськими чинниками, але також з різними амбасадами, іншими етнічними групами та меншинами. Таке бюро мусіло б знати, де і до кого в такій чи іншій справі звернутись. Ось тепер є питання еміграції наших людей, що виїхали з Польщі і зараз перебувають у Австрії. Таке бюро мало б звернутись у відповідне місце і до цього запрягти всі інші можливості, щоб вплинути на скору і позитивну розв'язку цього питання. Доповідач свої ідеї ілюстрував окремими прикладами, як і якими шляхами це можна здійснювати і мати успіхи. Для цього повинен появлятись англомовний журнал з відповідною інформацією, редаґований в американській ментальності.

Після доповіді відбулась дискусія, в якій взяли участь д-р Тарас Гунчак, інж. Григорій Кузьма, Роман Гриців, інж. Мирон Гнатейко, Микола Лебедь, мґр Роман Ільницький, гість з Норвегії д-р Радейко, автор цих рядків й інші. Дискутанти відмітили правильний підхід доповідача до порушених питань. Були тільки побоювання, чи українці спроможуться фінансово, щоби поставити таку інституцію у Вашінґтоні. Таке бюро повинно бути у пляні праці СКВУ й інших центральних українських установ. Доповідач дав короткі відповіді на порушені дискутантами питання. Керуючий вечером Є. Стахів подякував доповідачеві за його цінну доповідь, а учасникам — за участь у дискусії та присутність.

М.Галів

Ігнорують Спассовского

Провіденс, Р.Ай. — Колишній амбасадор комуністичної Польщі в Америці Ромуалд Спассовскі відмовився прийняти почесний докторат для Леха Валенси, провідника польської робітничої юнії „Солідарність", який був наданий йому коледжем в Провіденс, Р.Ай.

Державний департамент відмовився подати більше подробиць про цю справу крім того, що сам Спассовскі хоче держати себе осторонь від публічних виступів від часу свого „вибору волі" перед встановленням воєнного стану ген. В.Ярузельским в Польщі.

Одначе інші джерела подають, що Державний департамент мав численні протести з боку американських поляків, головно від Польсько - Американського Конґресу (Польонія). Закиди проти Спассовского базуються на тому, що він був членом комуністичного режиму, який поборював Валєнсу.

Речник Польонії сказав: „Яким правом йому доручають тепер представляти Валєнсу і „Солідарність"? Це було б пониженням так для Валєнси, як і „Солідарности".

В понеділок, 17-го травня ц.р., почесний докторат для Валєнси відібрав о.шамбелян Джордж Гіґґінс, колишній речник Конференції католицьких єпископів ЗСА який відправляв Літургію на початку конґресу „Солідарности'' минулого жовтня в Ґданську.

Андропов іменований членом Секретаріяту компартії

Москва, СССР. — Центральний Комітет партії назначив 24-го травня ц.р. Юрія Андропова, голову КҐБ, членом Секретаріяту, що уможливить зміцнення його становища у змаганні за наслідство Леоніда Брежнєва, як теж поширить його відповідальність в партійній структурі.

Центральний Комітет також підвищив до становища кандидата в Політбюрі інж. Владіміра І. Долгіха, який ніби здібний в ділянці адміністрації промислу СССР.

Про інші зміни нічого не подано, що означає, що Леонід Брежнєв, який має тепер 75 років, залишається на своєму становищі.

Ці пересунення на високих щаблях Політбюра прийшли в наслідок смерти Міхаїла Суслова, комуністичного ідеолога.

Західні дипломати в Москві думають, що становище Суслова забере тепер Андропов, що облегшить йому стати наступником хворого Брежнєва. Однак західні дипломати і спеціялісти не виключають Константина У. Черненка як наступника Брежнєва.

„Актор і ми"

Відділ 43-ій Союзу Українок Америки у Філядельфії завжди старається придумати таку імпрезу, щоб була корисною, а рівночасно приємною для учасників. До таких імпрез належать літературні вечорі, мистецькі виставки, зустрічі чи вшанування осіб, які дали вклад своєї добродійної праці українській громаді нашого міста.

І так виринула думка влаштувати зустріч — „Актор і ми" та вшанувати актора Володимира Шашаровського, добродійні виступи якого виповняли програми наших академій, бенкетів чи фестивалів, і тим самим допомогти виданню 2-го тому книги „Наш Театр", призначивши на дану ціль прихід з цієї імпрези.

В суботу перед імпрезою на радіопередачі ім. Володимира Блавацького був особливий коментар проф. Лева Шанковського про театр та актора Володимира Шашаровського. Актор — довголітній режисер „Театру у п'ятницю", виховник мистецького слова Молодечої Театральної Студії, громадський діяч, автор монтажів та ініціятор видання 2-го тому книги „Наш Театр", скромний, непересічний любитель сцени.

У підготові імпрези, крім 43-го Відділу, багато праці вклала артистка Евдокія Дичко-Блавацька.

Імпреза відбулася у суботу, 24-го квітня ц.р., в Освітньо - Культурному Центрі. На залі зібралося 200 осіб. Програма була поважна і розвагова.

Зустріч відкрила голова 43-го Відділу Ірина Гаврилів. Діялог, „Як актор погодився на нашу імпрезу" — Людмила Чайківська і Надія Оранська. Ярослав Климовський виголосив слово: „Володимир Шашаровський як режисер". Уривки з рецензій читали - Людмила Чайківська і Надія Оранська. Особливий настрій внесли пісні, які проспівала ліричне сопрано Надія Оранська при фортепіяновому супроводі Роксоляни Гарасимович: „Проліски", музика Віленса і „Стежина в парку" музика Кос Анатольського, слова І. Франка.

В. Шашаровський розказав „Дещо про себе" — спомини, театральні пригоди. „Святвечірний спогад" пера В. Шашаровського прочитала артистка Евдокія Блавацька. Вірш, присвячений В. Шашаровському „Любителеві сцени" прочитала А. Максимович. Актор В. Шашаровський відспівав два куплети при супроводі Р. Гарасимович. Усні привіти склали: Лесик Геврик, наймолодший член Мистецької Студії, група молодих адептів сцени - інж. Роман Швед, Марко Клос, Михайло Кострицький, Надя Кічула і Маріянна Михайлюк передали китицю квітів, а голова 43-го Відділу, Ірина Гаврилів вручила від членок подарунок. Присутні проспівали ювілятові „Многая літа".

Під час програми відчувалася поміж актором, сценою і публікою сполука. Зворушливий актор зустрічав позамісцевих і місцевих гостей, представників організацій, співтоваришів акторів, любителів театру.

Членки 43-го Відділу приготовили перекуску з вином і солодким, під час якої прочитано уривки з 37-ми привітів; деякі з них наспіли з датками на книгу „Наш Театр" в сумі 610 дол.

Ті, що завжди приходять і підтримують наші імпрези - свідомі громадяни Філядельфії та околиці, в привітній атмосфері друзів, знайомих і гостинних членок 43-го Відділу приємно провели час, відпружилися від щедрих буденних турбот. Своєю присутністю вони віддали належну шану акторові, додали охоти до праці любителям сцени і всім тим, що їх розцілувала муза.

А.М.

ПІСЛЯ ДВОМІСЯЧНОЇ ПЕРЕРВИ ДЕЛЕҐАЦІЇ З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу відновили у Женеві, Швайцарія, переговори про скорочення нуклеарної зброї в Европі, зокрема ракет середнього засягу. Тим разом обидві делеґації — американська, яку очолює Пол Г. Ніці, і совєтська під керівництвом Юліяна А. Квіцінського, відбувають свої сесії в приміщенні совєтської місії. Чергові сесії відбудуться натомість в місії ЗСА. Речники обидвох делеґацій прийняли постанову, що вони вдержуватимуть в таємниці хід розмов. П. Ніці уважає, що від цих розмов багато залежатиме, чи між урядами ЗСА і СССР відбудуться переговори про загальне обмеження стратегічної нуклеарної зброї, що їх запропонував президент Роналд Реґен.

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК Ч. 13 — 79

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
432	Зорич Б.	2.00	432	Команецький А.	11.60
432	Хархаліс І.	4.90	432	Ільків А.	2.85
432	Хархаліс І.	3.45	432	Левицький М.	11.40
432	Хархаліс І.	10.00	432	Комч Д.	5.60
432	Онищук Й.	4.60	432	Бурій М.	5.50
432	Боднарчук М.	90.00	432	Зорич Й.	5.20
432	Легто М.	4.20	432	Левицький М.	5.10
432	Грицина Т.С.	6.90	432	Татарський С.	10.00
432	Старенький І.	6.30			

Сума проголошених чеків 190.60
Раніше проголошених 59,483.89

Разом 59,674.49

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК Ч. 14 — 79

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
49	Вовк С.	12.00	448	Мороз П.	2.52
49	Вовк О.	12.00	448	Загоруйко А.	2.52
49	Боднар М.	2.61	448	Вивірка М.	2.52
49	Вовк О.	2.61	448	Наконечний І.	2.52
49	Вовк С.	2.61	448	Войциховський Н.	5.80
402	Махник Ф.	6.00	456	Копко Т.	6.60
402	Романко Н.І.	7.80	456	Ілерсих П.	6.00
402	Бурда Л.	6.30	460	Моренець П.	6.00
402	Сербенюк К.	2.90	460	Моренець	6.30
402	Сербенюк М.	2.90	460	Куць І.	5.20
418	Воланюк З.	7.80	460	Келлі О.	3.00
418	Соханівський Л.	3.70	460	Сініка І.	3.00
419	Марунчак Т.	7.80	460	Ґоріх І.	4.75
427	Дяків П.	4.20	460	Ґоріх Н.	4.75
427	Клінчук Н.	8.10	460	Яцик С.	11.20
427	Касюхнич С.	6.00	460	Полутранко Г.	5.30
427	Швець М.	5.70	466	Кункевич Е.	2.61
427	Швець А.	5.70	475	Сидор А.	5.30
427	Казанівський А.	27.00	475	Гарматюк Г.	5.30
440	Чобіт М.	5.00	475	Кірик К.О.	7.80
440	Чобіт Т.	5.00	503	Апонюк Е.	18.00
440	Цьонка І.	5.00	503	Апонюк Е.	9.00
440	Шумський М.	6.90	503	Сенишин С.	4.05
441	Борис М.	1.50	503	Манастирський О.	3.90
441	Борис М.	1.50	503	Атаманчук А.	6.00
441	Бровчук М.	3.90	503	Атаманчук М.	6.00
441	Борис М.	1.50	503	Войтів Л.	6.00
441	Чоревський Е.	4.55	503	Войтів Т.	5.10
441	Хрущ Г.	8.10			

Сума проголошених чеків 333.72
Раніше проголошених 59,674.49

Разом 60,008.21

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК, Ч. 15 — 79

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
15	Скочко Е.	1.50	385	Киця П.	9.80
15	Зинюк О.	1.50	385	Моцьо В.	1.50
137	Прашик Григорій	5.00	385	Моцьо Г.	1.50
137	Колодруб Михайло	3.50	385	Моцьо Л.Л.	3.00
137	Колодруб Стефан	3.50	385	Таратула І.	2.85
158	Левицький О.	5.60	395	Волощук Д.	5.60
158	Левицький Л.Н.	5.60	399	Форович З.	5.10
158	Саноцька Е.	2.60	422	Папроцький Р.	5.00
245	Тарасюк М.	1.50	422	Папроцький Р.	5.80
271	Чопко І.	3.00	435	Боднар С.	4.05
385	Карп'як Ярослав	3.50	455	Кунцьо З.М.	6.60

Сума проголошених чеків 87.60
Раніше проголошених 60,008.21

Разом 60,095.81

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ, СПИСОК Ч. 16 — 79

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
69	Мицак Г.	8.70	120	Манастирський В.	6.00
88	Петралія М.М.	4.00	125	О. Басараб	5.00
88	Петралія Т.М.	4.00	293	Свенсон А.	3.90
88	Берник С.	4.35	360	Нечипорук М.	1.50
88	Д-р І. Заяць	5.60	397	Лос В.	4.85
88	Маренін І.	2.70	397	Наумик Ф.	9.50
88	Кох С.А.	5.20			
88	Ґулич Р.О.	5.10	441	Вихорен Р.І.	3.75

Сума проголошених чеків 74.15
Раніше проголошених 60,095.81

Разом 60,169.96

Філядельфійське...

(Продовження зі стор. 2)

кооперативі „Самопоміч".

Щоб сплатити повністю існуюче мортґеджове заборгування УОКЦ, потрібна тільки одна тисяча українців доброї волі, що склали б грошову пожертву на цю ціль у висоті 250 долярів; 500 осіб, що склали б 500 долярів, та 250 осіб, що склали б 1,000 долярів. Звичайно кожна грошова пожертва має свою вагому вартість та ціну, але не тоді, коли дальше існування Центру стоїть під загрозою ліквідації. Списки жертводавців будуть проголошені в українській пресі та на українській радіоавдиції.

Віримо, що поміж жертводавцями не забракне ні одного українця, якому на серці лежить добро української культури та збереження при ній наших дітей, не зважаючи на те, чи вони наші власні, чи ні. Бо в артеріях усіх наших українських дітей пливе та сама українська кров. Тому нашим обов'язком є не тільки зберегти УОКЦ, але передати його у спадщині нашим дітям та внукам без грошових зобов'язань.

Американський редактор - наркоман

Денвер, Коло. — Визначний американський громадський діяч, журналіст, міста Денверу, що був редактором денверської газети „Рокі Мавтень Ньюз", признався, що він довгі роки був наркоманом та заживав постійно кокаїни. Це коштувало йому не лише 6.000 дол. тижнево, але також пост редактора і становище в громаді. М.Б.Говард має щойно 39 років, але вже два роки він постійно на лікуванні, як наркоман і алькоголік. Це саме по собі нічого нового у теперішньому американському світі. Виказалося, що місцеві поліційні чинники були дуже добре поінформовані про наркоманію Говарда.

ЗП УГГ виступило...

(Продовження зі стор. 2)

ресня 1981 року, за потворним і брехливим звинуваченням його заарештовують, погрожують кримінальною справою, новою експертизою, новим покаранням.

Микола Григорович Плахотнюк народився 3-го травня 1936 року в селянській родині. У 19 років захворів на туберкульозу легенів; його оперували. Закінчивши медичне училище, він працював фельдшером у селі. У 1960 році він вступив до Київського медичного інституту. Закінчивши інститут, молодий лікар працював у протитуберкульозних лікарнях. До арешту він займав посаду фтизіятра й отоляринголога в дитячій туберкульозній санаторії.

У шкільні й студентські роки він провадив комсомольську і культурно-освітню роботу, цілком віддаючись тій справі, за яку брався.

Микола Плахотнюк організовував літературні вечори, брав участь у фолкльорно-етнографічному ансамблі; тричі звертався з відктитими листами до офіційних інстанцій: вперше з пропозицією викладати в медичному інституті українською мовою, потім двічі на захист засуджених з політичних мотивів; а ще на одному з Шевченківських свят, коли біля пам'ятника Поетові зібався величезний натовп київської молоді й міліція арештувала чотирьох, М. Плахотнюк покликав і повів тих, що зібралися, до приміщення ЦК (Центрального Комітету) партії. Міністер охорони громадського порядку, вийшовши назустріч студентам, розпорядився відпустити затриманих, і люди розійшлися. Оці дії суд визначив як антирадянські, здійснені в „неосудному стані".

Бездоганно чесну і чисту людину, незаконно позбавлену волі на 10 років, готуються знову судити. Його наречена Валентина, витерпівши глузування й погрози, знову чує від слідчого, що можуть посадити і її на лаву підсудних.

Просимо всіх, у кому живи почуття християнської любови, допоможіть Миколі (Плахотнюкові) й Валентині (Чорновіл). Відсуньте на якусь хвилину свої щоденні справи і подумайте, що на їхньому місці може опинитися кожний з нас.

Любов, молитву і милосердя ми можемо поставити проти тієї злої сили, що з такою звироднілою жорстокістю мучить, калічить і вбиває людей".

Тисячі японців протестували проти атомового зброєння

Токіо, Японія. — У неділю, 23-го травня ц.р. понад 250,000 японців в Токіо, Гірошіма і Наґасакі протестувало проти атомового зброєння. Цей протест уважають найбільшим в Японії.

Повідомляють, що цей на велику скалю протест спровокував цей факт, що совєтський уряд відкинув протест Японії забрати совєтські атомові ракети типу СС-20 які знаходяться в Сибірі, наставлені на японські міста. Совєтське відкинення протесту наступило після п'ятигодинної зустрічі між японськими і совєтськими дипломатами. У совєтській відмовній відповіді було сказано, що цього роду прохання може прийти тільки від тих держав, що мають атомову зброю".

Японське Оборонне Аґенство повідомило, що від 1977 року Москва впровадила до східнього Сибіру кілька десяток атомових ракет типу СС-20, які мають 3,000 — милевий засяг, і які можуть знищити найбільші японські осередки протягом кількох годин. Це аґенство також подало, що совєти зібрали на Далекому Сході 800 воєнних кораблів 2,200 літаків-бойовиків і літаків-бомбовиків, як і 460,000 війська.

Більше як 12,000 з 25,000 протестуючих японців пікетувало також американську амбасаду в Токіо, і окремі протести відбулися в Гірошімі і Наґасакі, що їх у серпні 1945 року знищили американські атомові бомби й призвело до капітуляції Японії.